

JUBILANTKA PHDR. ELENA MIROŠŠAYOVÁ, CSC.

MILÁ JUBILANTKA,

Tvoj sen o budúcom životnom povolaní sa začal naplňovať štúdiom na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity (vtedy Univerzity J. E. Purkyně) v Brne, kde si v roku 1972 absolvovala študijný odbor prehistória – klasická archeológia. A práve tam, na katedre prehistórie, som sa s Tebou, vtedy ešte ako so slečnou Človečkovou, stretol prvýkrát. Naše cesty potom svorne s ďalšou spolužiačkou Jankou Dekanovou-Hečkovou pokračovali nielen počas piatich rokov štúdia, ale aj na spoločnom pracovisku v Archeologickom ústave SAV. Mal som teda, či vlastne stále mám to šťastie, že s dvomi vzácnymi a šarmantnými ženami, kolegyňami a priateľkami, je mi dopriate deliť sa o radosti a strasti nielen nášho spoločného profesijného života.

V roku 1972 si nastúpila pracovať do Výskumného pracovného strediska Archeologického ústavu SAV v Košiciach (dnes Oddelenie pre výskum východného Slovenska) a s touto inštitúciou je spojená celá Tvoja profesijná dráha. Jedenásť rokov (1994–2005) si sa intenzívne venovala vedeniu a zveľaďovaniu tohto pracoviska vo funkcii vedúcej.

Rigoróznou prácu na tému Vývoj lužickej kultúry na severnom Slovensku v staršej dobe železnej si obhájila na svojej *alma mater* v roku 1976 (titul PhDr.). Ako naznačila už táto práca, od začiatku svojej profesijnej cesty si sa orientovala na problematiku mladšej až neskorej doby bronzovej, a najmä doby halštatskej, hoc neraz si „odskočila“ do doby laténskej – ku Keltom, o ktorých záujem Ťa pôvodne priviedol k štúdiu archeológie (Mladšia doba železná – laténska. In: L. Gačková /zost./: Archeologické dedičstvo Zemplína : Pravek až včasný stredovek. Michalovce 2004, 74–80; v spoluautorstve s B. Tomášovou: Povodie Torusy a Tople v dobe laténskej. In: J. Gancarski /red./: Okres laterński i rzymski w Karpatach polskich. Materiały z konferencji. Krosno 2004, 181–196; Keltské žiarové hroby z Košíc-Krásnej. In: G. Březinová/V. Varsík /ed./: Archeológia na prahu histórie : K životnému jubileu Karola Pietu. Nitra 2012, 349–362).

A nebola to cesta ľahká, keď si svoju odbornú pozornosť upriamila na územie východného Slovenska, dovtedy iba skromne prebádané v zmienených obdobiach praveku. Od prvých semestrov štúdia až podnes Ťa poznám ako osobu náročnú na seba, ktorá s veľkou pokorou pristupuje ku každému svojmu profesijnému počinu.

Po absolvovaní internej aspirantúry na svojom vedeckom pracovisku – Archeologickom ústave SAV – si v roku 1985 získala vedeckú hodnosť kandidát vied (CSc.) vo vednom odbore archeológia. Podstatný výťah z dizertačnej práce – Problematika osídlenia východného Slovenska v dobe halštatskej – si publikovala v časopise Slovenská archeológia (35, 1987, 107–164).

Diapazón Tvojho vedeckého zamerania a odborného pôsobenia je značne široký. Od skúmania vývoja a štruktúry osídlenia na východnom Slovensku v praveku a včasnej dobe dejinnej (Besiedlung der Südostslowakei in der älteren Eisenzeit, *Thraco-Dacica* 3, 1982, 25–30; Osídlenie Spiša v dobe halštatskej. In: S. Czopek /red./: Ziemia polskie we wczesnej epoce żelaza i ich powiązania z innymi terenami. *Rzeszów* 1992, 133–138) sa posunul k sledovaniu prejavov etnokultúrnych kontaktov a vplyvu východoeurópskych nomádskych spoločenstiev na profiláciu kultúrneho prostredia severokarpatského priestoru (K problematike tzv. skýtskych nálezov z regiónu Spiša. In: J. Gancarski /red./: Epoka brązu i wczesna epoka żelaza w Karpatach polskich : Materiały z konferencji. Krosno 2003, 357–378; Fremdeinfluss auf die Kulturentwicklung des nördlichen Theissgebietes in der Hallstattzeit. In: B. Gediga /red./: Rola głównych centrów kulturowych w kształtowaniu oblicza kulturowego Europy Środkowej we wczesnych okresach epoki żelaza. *Biskupin* 2008, 41, 42; Príspevok k problematike kontaktov medzi západokarpatským a severopotiským prostredím v dobe halštatskej na podklade keramiky z Košickej kotliny. Zborník Slovenského národného múzea 107, *Archeológia* 23, 2013, 175–184; Misy s rytou výzdobou z doby halštatskej na východnom Slovensku. In: J. Čižmářová/N. Venclová/G. Březinová /ed./: Moravské křižovatky : Střední Podunají mezi pravěkem a historií. Brno, 2014, 81–89) až k súhrnnému spracovaniu problematiky kultúrno-historického vývoja severného Potisia v 1. tisícročí pred Kr. s dôrazom na postavenie a vývoj osídlenia východného Slovenska v staršej dobe železnej v stredoeurópskom historickom kontexte (Podiel popolnicových polí na formovaní kultúr staršej doby železnej na východnom Slovensku /súčasný stav poznania/. *Východoslovenský pravek* 5, 1998, 149–156; Einflüsse der Hallstattkultur in der Slowakei. In: E. Jerem/I.

Poroszlai /ed./: *Archaeology of the Bronze and Iron Age*. Archaeolingua. Budapest 1999, 157–166; Doba halštatská a doba laténska. In: L. Gačková /zost./: *Archeologické dedičstvo Zemplína : Pravek až včasný stredovek*. Michalovce 2004, 67–80; Súčasný stav poznania doby halštatskej na východnom Slovensku. *Východoslovenský pravek* 8, 2007, 141, 142).

Vyzdvihnúť sa žiada v slovenskej archeologickej spisbe Tvoja priekopnícka iniciatíva na poli počiatkov metalurgie železa (K počiatkom výroby a spracovávaní železa na východnom Slovensku. *Študijné zvesti AÚ SAV* 31, 1995, 9–21; Počiatky metalurgie železa na území Slovenského krasu. In: J. Labuda /ed./: *Montánna archeológia na Slovensku*. Banská Štiavnica 2005, 27–32) či farebných kovov v mladšom praveku na Slovensku (Zlato v pravekých a včasnohistorických kultúrach východného Slovenska. *Mineralia Slovaca* 31, 1999, 397, 398; v spoluautorstve s L. Mihókom: Working of bronze in the early iron age. In: *Východoslovenský pravek. Special Issue : Archaeometallurgy in the Central Europe*. Nitra 1999, 219–227), rovnako ako topografická práca o Košiciach (v spoluautorstve s M. Lamiovou-Schmiedlovou: *Archeologická topografia Košíc*. Košice 1991) a záslužná popularizácia archeologických pamiatok so zameraním na možnosti ich využitia v turistickom ruchu (Archeologická lokalita Zemplín – možnosti jej využitia v turistickom ruchu. In: *Archeologické pamiatky slovensko-poľského pohraničia v cestovnom ruchu*. Referáty z konferencie. Hanušovce nad Topľou 2007, 47–56).

Uskutočnila si celý rad terénnych aktivít, z tých rozsiahlejších spomeňme slovenské pohrebisko a halštatské sídlisko s výrobnými objektmi v Rade (1978–1979; Slovenské radové pohrebisko v Rade, okr. Trebišov. *Archeologické rozhledy* 24, 1982, 36–43; Stopy kovolejárskej činnosti na sídlisku v Rade. *Študijné zvesti AÚ SAV* 20, 1983, 27–57), polykultúrne výšinné sídlisko na Zádielskej planine (1983–1984), sídliská z doby halštatskej v Budkovciach (1988–1989), výšinné opevnené sídlisko z mladšej a neskorej doby bronzovej v Letanovciach (1991–1993; Výšinné hradisko na Kláštorisku-Čertovej sihoti v Letanovciach. *Slovenská archeológia*, 47, 1999, 129–152), osadu z mladšej až neskorej doby halštatskej so stopami po ťažbe a hutníckej činnosti v Čecejovciach (Sídlisko z neskorej doby halštatskej v Čecejovciach. *Slovenská archeológia* 42, 1994, 37–68) či unikátne a pre výskum doby halštatskej veľmi dôležité pohrebisko v Ždani (2007; Pohrebisko v Ždani v kontexte vývoja severného Potisia v dobe halštatskej. *Archaeologica Slovaca Monographiae. Studia XXIV*. Bratislava 2015), ktorých výsledky si publikovala, ako naznačuje tento stručný výpočet, v početných článkoch a štúdiách, tiež v zahraničných odborných časopisoch, či úspešne prezentovala na medzinárodných konferenciách a sympóziách.

V ostatnom čase sa doménou Tvojho odborného záujmu stala jedna z najvýznamnejších archeologických lokalít východného Slovenska – Zemplín, predovšetkým jeho keltsko-dácke osídlenie (v spoluautorstve s D. Čaplovičom: Najnovšie výsledky výskumu včasnodejinného a stredovekého osídlenia v Zemplíne. *Východoslovenský pravek* 3, 1991, 115–133; v spoluautorstve kol. autorov: *Archeologické dedičstvo Zemplína : Pravek až včasný stredovek*. Michalovce 2004; Kovolejársky objekt z neskorej doby laténskej v Zemplíne. *Pravěk Nová řada* 16, 2006, 393–404; Žiarové hroby zo Zemplína. *Východoslovenský pravek* 9, 2009, 25–45).

Veľa organizačného úsilia a odbornej aktivity si vložila do prípravy a úspešnej realizácie vedeckých konferencií a kolokvií uskutočňovaných Výskumným pracovným strediskom Archeologického ústavu SAV v Košiciach – medzinárodný seminár s pionierskou tematikou na Slovensku – Archeometalurgia železa v oblasti Karpát (Herľany 1994), 6. medzinárodná konferencia Doba laténska v Čechách, na Morave a na Slovensku (Košice 2005), X. konferencia Popolnicové polia a doba halštatská (Košice 2008), z ktorých referáty boli aj Tvojou zásluhou publikované v *Študijných zvestiach AÚ SAV* (1995), vo *Východoslovenskom praveku* (2005; 2010) a v zborníku referátov, ktorého si bola spolueditorkou. Z ďalších Tebou spoluorganizovaných vedeckých podujatí možno spomenúť i medzinárodnú konferenciu Hradiská severného Potisia – Hradisko Zemplín (Zemplín 2009) alebo *Das nördliche Karpatenbecken in der Hallstattzeit* (Košice 2014).

Záslužná je tiež Tvoja redaktorská činnosť – od roku 2003 si hlavnou redaktorkou časopisu *Východoslovenský pravek*; rovnako ako aj riadiaca a organizačná aktivita – v rokoch 2007–2015 si pôsobila ako predsedníčka Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV; a v neposlednom rade tiež Tvoja pedagogická činnosť na Katedre histórie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Hoc navonok sa javíš ako krehká, kto Ťa pozná, vie, že vnútri si silná žena hlbokých mravných zásad, vnímavá voči druhým. Svoju empatiu si si uchovala aj napriek strate veľmi drahej osoby, keď svoje srdce delíš medzi dve veľké lásky – Tvoje tri deti a Tvoje životné povolanie.

Drahá kolegyňa a priateľka, pri príležitosti Tvojho životného jubilea, ktorého si sa dožila 17. júla 2018, Ti spolu s priateľmi, kolegami a študentmi úprimne ďakujeme za všetko, čím si obohatila nielen našu

disciplínu archeológiu a Výskumné pracovné stredisko AÚ SAV v Košiciach, ale každého jedného z nás, ktorí sme mali to šťastie, že naše cesty sa na kratší čas skrížili, či dokonca dlhší čas bežali spolu.

Prajem si, milá Elenka, aby sme ešte nie krátko mohli, keď nie bežať, tak kráčať po našej „stezke“ na poli archeológie svorne ďalej.

Jozef Bujna

MILÁ ELENKA,

dožívaš sa životného jubilea, pri ktorom Ťa ja a Tvoji priatelia a kolegovia chceme pozdraviť a zapriať Ti do ďalších rokov zdravie, pohodu, veľa radosti, úspechov a neutíchajúcu aktivitu.

Keďže už skoro polstoročie chodíme po tom istom chodníku, rada by som túto príležitosť využila aj na to, aby som si zaspomínala na naše spoločné zážitky.

Stretli sme sa v roku 1972, keď si po ukončení štúdia prehistórie a klasickej archeológie na vtedajšej Univerzite J. E. Purkyně (dnešnej Masarykovej univerzite) v Brne nastúpila do Výskumného pracovného strediska Archeologického ústavu SAV v Košiciach (dnes Oddelenie pre výskum východného Slovenska).

Narodila si sa 17. júla 1948 v Piešťanoch na západnom Slovensku ako Elena Človečková. Detstvo si strávila v Sučanoch – uprostred našej krajiny – ale keď ste sa v roku 1961 presťahovali do Spišskej Novej Vsi, kde si aj maturovala, stala si sa „východniarkou“. No a ten východ Ti už zostal. Tu si sa stala pani Miroššayovou a založila si rodinu, v ktorej ste vychovali tri dobré a úspešné deti, ba dočkali ste sa aj vnúčat.

V Tvojej bohatej výskumnej činnosti si sa sústredila predovšetkým na najmenej prebádané obdobie nášho praveku – dobu halštatskú, no „zabrúsila“ si aj do doby bronzovej a laténskej. Často citovaný výrok pána profesora V. Budinského-Kričku, že keď nevieš nejaký črep zaradiť, isto bude halštatský, sa Ti podarilo poopraviť – už vieš, ktoré fragmenty sú z tohto obdobia. Svedčí o tom Tvoja publikačná činnosť, ktorú si nedávno obohatila monografiou o pohrebisku v Ždani.

Spomínam si aj na naše spoločné nespočetné cesty do Nitry, mali ten klad, že nám dali priestor na rozhovory, na ktoré by ináč nebol býval čas. Kolegovia pôsobiaci v Nitre vždy nariekali, keď museli prísť do Košíc, a neradi počuli, že v protismere je tá cesta presne taká istá dlhá.

Boli však aj dlhšie cesty, ktoré vedeli byť prínosné – pre Teba napríklad tá do Hallstattu. Nedá sa zabudnúť ani na dobrodružnú výpravu na sympóziu o Dákoch do Bukurešti v roku 1981, ako ani na ďalšie kongresy, konferencie, zjazdy či stretnutia východoslovenských archeológov, ktoré sme spolu iniciovali a organizovali. S Tebou sa dobre pracovalo, vždy si bola zodpovedná a spoľahlivá, ale aj tvorivá a ochotná pomôcť. Často spomínam i na našu spoločnú prípravu Archeologickej topografie Košíc.

Rada počúvam od Tvojich poslucháčov z Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika, ako sa tešili na Tvoje prednášky. Vieš pútavo hovoriť aj o veciach, ktoré sa zdajú byť suchopárne. Je to aj vďaka Tvojim všestranným kultúrnym záujmom, ktoré v dnešnom pretechnizovanom svete už mnohým chýbajú.

Vyššie desaťročie si bola vedúcou košického pracoviska a snažila si sa utužovať vzťahy aj s inými inštitúciami, v ktorých pôsobia archeológovia, prevzala si redigovanie periodika *Východoslovenský pravek*. Dôkazom ocenenia Tvojej práce aj širším okruhom kolegov sa stalo Tvoje zvolenie za predsedníčku Slovenskej archeologickej spoločnosti – a bola si v tejto funkcii prvá z východného Slovenska.

Dúfam v mene svojom aj v mene všetkých kolegov, že budeš ešte dlho pokračovať vo vedeckej práci – na radosť svojou, Tvojej rodiny, aj nás všetkých!

Mnogaja ljeta, blagaja ljeta!

Mária Lamiová-Schmiedlová

HONOREE PHDR. ELENA MIROŠŠAYOVÁ, CSC.

DEAR HONOREE,

You started to fulfill your dream about your career at the Faculty of Arts of the Masaryk University (the then University of J. E. Purkyně) in Brno, where you completed the studies of prehistory and classical archaeology in 1972. It was there, at the Department of Prehistory, where I met you – Miss Človečková – for the first time. Our journeys together with another schoolmate Janka Dekanová-Hečková continued not only during the five years of study but also later in the Institute of Archaeology of SAS. I was – and actually I still am – lucky to share joys and problems of our not only professional lives with two precious and charming women, colleagues and friends.

In 1972 you started to work at the Research Centre of the Institute of Archaeology of SAS in Košice (Department for Research of Eastern Slovakia today) and your whole career is closely connected with this institution. You spent eleven years (1994–2005) intensely managing and developing this department as its manager.

You defended your doctoral thesis on the topic of Development of the Lusatian culture in northern Slovakia in the Early Iron Age at your *alma mater* in 1976 (with the degree of PhDr.). As this work suggested, since the beginning of your professional journey you focused on the topic of the Late and Final Bronze Age – the Hallstatt period in particular – although you often “strayed” to the LaTène period, to the Celts. It was your interest in them that had led you to the study of archaeology (Mladšia doba železná – laténska. In: L. Gačková /zost./: Archeologické dedičstvo Zemplína : Pravek až včasný stredovek. Michalovce 2004, 74–80; as a co-author with B. Tomášovou: Povodie Torysy a Tople v dobe laténskej. In: J. Gancarski / red./: Okres lateński i rzymski w Karpatach polskich. Materiały z konferencji. Krosno 2004, 181–196; Keltské žiarové hroby z Košíc-Krásnej. In: G. Březinová/V. Varsik /ed./: Archeológia na prahu histórie : K životnému jubileu Karola Pietu. Nitra 2012, 349–362).

And it was not easy to focus your professional attention on the territory of Eastern Slovakia, previously only rarely studied in the above mentioned periods of prehistory. Since the first semesters of your study until today I have known you as a person demanding to herself, approaching to each of her professional activities with great respect.

After the internal postdoctoral study at your scientific workplace – the Institute of Archaeology of SAS – you acquired the degree of Candidate of Science (CSc.) in the field of archaeology. You published a considerable part of your dissertation – The topic of settlement of Eastern Slovakia in the Hallstatt period – in the Slovenská archeológia journal (35, 1987, 107–164).

The range of your scientific and professional work is rather wide. It moved from the study of development of settlement structure in Eastern Slovakia in prehistory and early history (Besiedlung der Südostslowakei in der älteren Eisenzeit, Thraco-Dacica 3, 1982, 25–30; Osídlenie Spiša v dobe halštatskej. In: S. Czopek /ed./: Ziemia polskie we wczesnej epoce żelaza i ich powiązania z innymi terenami. Rzeszów 1992, 133–138) to the study of expressions of ethnocultural contacts and influence of Eastern European nomadic societies on the creation of the cultural environment of the Northern Carpathian region (K problematike tzv. skytských nálezov z regiónu Spiša. In: J. Gancarski /red./: Epoka brązu i wczesna epoka żelaza w Karpatach polskich : Materiały z konferencji. Krosno 2003, 357–378; Fremdeinfluss auf die Kulturentwicklung des nördlichen Theissgebietes in der Hallstattzeit. In: Rola głównych centrów kulturowych w kształtowaniu oblicza kulturowego Europy Środkowej we wczesnych okresach epoki żelaza. Biskupin, 2008, 41, 42; Príspevok k problematike kontaktov medzi západokarpatským a severopotiským prostredím v dobe halštatskej na podklade keramiky z Košickej kotliny. Zborník Slovenského národného múzea 107, Archeológia 23, 2013, 175–184; Misy s rytou výzdobou z doby halštatskej na východnom Slovensku. In: J. Čižmářová/N. Venclová/G. Březinová /ed./: Moravské křižovatky : Střední Podunají mezi pravěkem a historií. Brno, 2014, 81–89) to the summarizing processing of the topic of the cultural-historical development in the Northern Tisza region in the 1st millennium BC with emphasis on the status and development of Eastern Slovakia's settlement in the Early Iron Age in the Central European historical context (Podiel popolnicových polí na formovaní kultúr staršej doby železnej na východnom Slovensku /súčasný stav poznania/. Východoslovenský pravek 5, 1998, 149–156; Einflüsse der Hallstattkultur in der Slowakei. In: Archaeology of the Bronze and Iron Age. Archaeolingua. Budapest 1999, 157–166; Doba halštatská a doba laténska. In: L. Gačková /zost./: Archeologické dedičstvo Zemplína : Pravek až včasný stredovek. Michalovce 2004, 67–80; Súčasný stav poznania doby halštatskej na východnom Slovensku. Východoslovenský pravek 8, 2007, 141, 142).

Your pioneering initiative in the Slovak archaeological literature dealing with the beginnings of metallurgy of iron (K počiatkom výroby a spracovávaní železa na východnom Slovensku. Študijné zvesti AÚ SAV 31, 1995, 9–21; Počiatky metalurgie železa na území Slovenského krasu. In: J. Labuda /ed./: Montánna archeológia na Slovensku. Banská Štiavnica 2005, 27–32) or non-ferrous metals in prehistory in Slovakia (Zlato v pravekých a včasnohistorických kultúrach východného Slovenska. Mineralia Slovaca 31, 1999, 397, 398; co-written with L. Mihók: Working of bronze in the early iron age. In: Východoslovenský pravek. Special Issue : Archaeometallurgy in Central Europe. Nitra 1999, 219–227), as well as the work on topography of Košice (co-written with M. Lamiová-Schmiedlová: Archeologická topografia Košíc. Košice 1991) should be praised as well as the creditable popularization of monuments with focus on their possible use in tourism (Archeologická lokalita Zemplín – možnosti jej využitia v turistickom ruchu. In: Archeologické pamiatky slovensko-poľského pohraničia v cestovnom ruchu. Referáty z konferencie. Hanušovce nad Topľou 2007, 47–56).

You have carried out lots of field activities. Among those extensive ones, we should mention the Slavic cemetery and the Hallstatt settlement with production features in Rad (1978–1979; Slovanské radové pohrebisko v Rade, okr. Trebišov. Archeologické rozhledy 24, 1982, 36–43; Stopy kovolejárskej činnosti na sídlisku v Rade. Študijné zvesti AÚ SAV 20, 1983, 27–57), the polycultural upland settlement on the Zádielska planina plain (1983–1984), settlements from the Hallstatt period in Budkovce (1988–1989), the fortified upland settlement from the Late/Final Hallstatt period with traces of exploitation and metallurgy in Čečejevce (Sídliisko z neskorej doby halštatskej v Čečejevciach. Slovenská archeológia 42, 1994, 37–68) or the unique and for the research of the Hallstatt period very important cemetery in Ždaňa (2007; Pohrebisko v Ždani v kontexte vývoja severného Potisia v dobe halštatskej. Archaeologica Slovaca Monographiae. Studia XXIV. Bratislava 2015), results of which you published – as suggested by this brief list – in numerous articles and studies, in foreign journals or successfully presented at international conferences and symposiums.

Zemplín as one of the most important archaeological sites in Eastern Slovakia mainly with its Celtic-Dacian settlement has become the domain of your professional interest (as a co-author with D. Čaplovič: Najnovšie výsledky výskumu včasnodedinného a stredovekého osídlenia v Zemplíne. Východoslovenský pravek 3, 1991, 115–133; in co-authorship: Archeologické dedičstvo Zemplína : Pravek až včasný stredovek. Michalovce 2004; Kovolejársky objekt z neskorej doby laténskej v Zemplíne. Pravek Nová řada 16, 2006, 393–404; Žiarové hroby zo Zemplína. Východoslovenský pravek 9, 2009, 25–45).

You put a lot of organizational and professional effort in preparation and successful organization of scientific conferences and colloquiums carried out by the Research Centre of the Institute of Archaeology of SAS in Košice – the international seminar with the pioneer topic in Slovakia – Archaeometallurgy of iron in the region of the Carpathians (Herľany 1994), 6th international conference The LaTène period in Bohemia, Moravia and Slovakia (Košice 2005), 10th conference Urnfields and the Hallstatt period (Košice 2008) and the papers from the conferences were – thanks to you – published in the Študijné zvesti AÚ SAV journal (1995), in the Východoslovenský pravek journal (2005; 2010) and in the proceedings which you co-edited. Among the scientific events co-organized by you, we should mention the international conference Hillforts of the Northern Tisza region – Hillfort of Zemplín (Zemplín 2009) or Das nördliche Karpatenbecken in der Hallstattzeit (Košice 2014).

Your work as an editor – since 2003 you have been the editor-in-chief of the Východoslovenský pravek journal; managing and organizational activity – in 2007–2015 you were the chairperson of the Slovak Archaeological Society of SAS; as well as your pedagogical work at the Department of History of the Faculty of Arts of the Pavol Jozef Šafárik University in Košice are all praiseworthy.

Although you appear to be fragile on the outside, everyone who knows you knows that inside, you are a strong woman with deep moral principles, attentive to others. You have preserved your empathy despite the loss of a very dear person and you divide your heart between two great loves of yours – your three children and your professional calling.

Dear colleague and friend, On the occasion of your jubilee on 17th July 2018, together with friends, colleagues and students, I want to thank you for everything you have done to enrich not only our discipline of archaeology and the Research Centre of IA SAS in Košice but also each one of us who were lucky to share our life paths for a while or who could run together with you for a long time.

Dear Elenka, I wish we can walk – if not run – along our path in the field of archaeology together for not a short time.

Jozef Bujna

DEAR ELENKA,

You are celebrating your jubilee. On this occasion, your friends, colleagues and me want to greet you and wish you health, good times, a lot of joy, success and activity for the years to come. Since we have both been walking the same path for almost half a century, I would like to use this opportunity to recall our common experiences.

We met in 1972, when – after completing your studies of prehistory and classical archaeology at the then University of J. E. Purkyně (Masaryk University today) in Brno – you started to work at the Research Centre of the Institute of Archaeology of SAS in Košice (Department of Research of Eastern Slovakia today).

You were born on 17th July 1948 in Piešťany in Western Slovakia as Elena Človiečková. You spent your childhood in Sučany, in the centre of our country, but then you moved to Spišská Nová Ves in 1961, graduated from the secondary school there and became an “easterner”. And you have stayed here, in the east. Here, you became Mrs. Miroššayová and started a family. You have brought up three good and successful children and lived to see your grandchildren.

In your rich research activities, you focused mainly on the least studied period of our prehistory – the Hallstatt period, however, you also “strayed” into the Bronze Age and LaTène period. You managed to edit the often quoted statement of Professor V. Budinský-Krička saying that if you cannot classify a sherd, it must be from the Hallstatt period. Now you know which fragments come from that period. It is evidenced by your publications recently extended by your monograph on the burial ground in Ždaňa.

I recall our countless journeys to Nitra together. Their positive was that they provided space for conversations for which there would not be enough time otherwise. Our colleagues working in Nitra always complained when they had to come to Košice and did not like us saying that the journey in the opposite direction is just as long.

Nevertheless, there were long journeys which you benefited from – for instance the one to Hallstatt. I cannot forget the adventurous journey to the symposium on the Dacians in Bucharest in 1981 as well as other congresses, conferences, conventions or meetings of archaeologists from Eastern Slovakia initiated and organized by us. It was great to work with you, you have always been responsible and reliable as well as creative and helpful. I often think of our preparation of the Archaeological Topography of Košice.

I am always happy to hear your students from the Faculty of Arts of Pavol Jozef Šafárik University say how they enjoyed your lectures. When you talk about seemingly boring things, you can make them exciting. This is also thanks to your wide cultural interests which are so absent in the modern world full of technology.

For more than a decade you were the manager of the Department in Košice and tried to develop relationships with other institutions where archaeologists work. You took on editing of the *Východoslovenský pravek* journal. Your work was appreciated also by a wider circle of your colleagues and they elected you chairperson of the Slovak Archaeological Society – and you were the first from Eastern Slovakia in this position.

On my behalf and on the behalf of all our colleagues, I hope that you will continue with your scientific work for a long time – to make yourself, your family and all of us happy!

Mnogaja ljeta, blagaja ljeta!

Mária Lamiová-Schmiedlová